

Handläggare
Malin Torberger
Telefon: 08-508 25 416**Till**
Socialnämnden
2018-05-15

Redovisning av statsbidrag våld i nära relationer 2017

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner redovisningen av användningen av utvecklingsmedel inom området våld i nära relationer år 2017
2. Socialnämnden justerar paragrafen omedelbart

Gillis Hammar
förvaltningschefVeronica Wolgast
avdelningschef

Sammanfattning

Under 2017 rekvirerade socialnämnden från Socialstyrelsen totalt 2 945 873 kronor i utvecklingsmedel inom området våld i nära relationer, att använda under 2017. Merparten fördelades till stadsdelsnämnderna och socialnämndens enhet för hemlösa. Socialstyrelsen angav vissa krav för hur pengarna fick användas, däribland att fokus skulle vara på långsiktigt, strukturerat och samordnat arbete mot våld i nära relation och stärka arbetet med våldsutövare. Särskilt utsatta grupper och förebyggande arbete fanns också med som fokusområden. Två stadsdelsnämnder har inte använt sitt bidrag och tre nämnder har inte använt hela bidraget. Totalt har 2 368 405 kronor använts. Medlen har använts till ett stort antal olika aktiviteter så som utbildningar, information internt och externt, skapande av nya rutiner bland annat för samverkan samt olika preventiva insatser.

Socialförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande sociala
frågorStorforsplan 36
Socialförvaltningen
106 64 Stockholm
Telefon 08-508 25 416
Växel 08-508 25 000
malin.torberger@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner denna redovisning av användningen av utvecklingsmedel inom området våld i nära relationer för 2017.

Bakgrund

Socialnämnden rekviderade utvecklingsmedel, 2 945 873 kronor, från Socialstyrelsen för att utveckla arbetet mot våld i nära relationer 2017. Merparten av medlen fördelades på stadsdelsnämnderna och enheten för hemlösa, som nu har redovisat hur de har använt medlen.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet och rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet, den 9 maj 2018.

Ärendet

Socialnämnden rekviderade utvecklingsmedel, 2 945 873 kronor, från Socialstyrelsen för att utveckla arbetet mot våld i nära relationer 2017. Merparten av medlen fördelades på stadsdelsnämnderna samt enheten för hemlösa vid socialförvaltningen, som nu har redovisat hur de har använt medlen. Detta ärende är en sammanställning av deras redovisning. En mindre summa, 22 953 kronor, betalades ut under sommaren då Socialstyrelsen fördelade medel som inte rekviderats innan 1 juni 2017. Denna summa fördelades inte på stadsdelsnämnderna eller enheten för hemlösa.

Användning av medlen

I Socialstyrelsens anvisningar för utvecklingsmedlen angavs att medlen avsåg att utveckla och stärka

- socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens långsiktiga, strukturerade och samordnade arbete mot våld i nära relation och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn
- alla berörda verksamheters möjligheter att efterleva gällande regelverk, ha tillgång till aktuell kunskap och kunna använda verksamma metoder inom området eller på annat sätt kvalitetsutveckla sitt arbete
- kunskapen om och spridningen av verksamma metoder för att identifiera och ge ändamålsenligt stöd till barn som har eller riskerar att utsättas för våld
- det universellt och selektivt förebyggande arbetet samt insatser för att nå våldsutövare

- verksamma metoder och insatser anpassade till behoven hos särskilt utsatta grupper såsom unga och äldre kvinnor, våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning, missbruksproblematik, kvinnor som har utländsk bakgrund samt flickor och pojkar, kvinnor och män som drabbats av hedersrelaterat våld
- kunskap om och insatser för kvinnor och män som utsätts för våld eller på annat sätt riskerar att fara illa i samband med prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

För kommuner angavs särskilt att medlen skulle bidra till att utveckla det systematiska och långsiktiga kvalitetsarbetet inom området och avsåg i första hand insatser om underlättar efterlevnad av regler och införlivande av normerande arbete från nationell nivå. Vidare skulle Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS) 2014:4 tillsammans med lokal kunskap om brister och behov på lokal nivå tjäna som utgångspunkt för arbetet. Användningen av medlen skulle också syfta till att sprida effektiva metoder inom området våld i nära relationer och i arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn.

Medlen fick användas under 2017. Av de rekviderade medlen har 2 368 405 kronor använts och resterande 577 468 kr ska återbetalas till Socialstyrelsen. Bromma och Kungsholmens stadsdelsnämnder har inte använt någon del av sina medel och Älvsjö, Rinkeby-Kista och Östermalms stadsdelsnämnder har inte använt hela beloppet. Den mindre summa om drygt 20 000 kronor som betalades ut till socialnämnden under sommaren har ej använts. Orsaker som anges är att det inte funnits utrymme för ytterligare utbildningssatsningar utöver dem som redan gjorts, att personalomsättning omöjliggjort vissa planerade satsningar samt, för socialnämndens del, att det inte var tidsmässigt möjligt att anordna det planerade utbildningstillfället innan årets slut.

Nedan följer en sammanställning av hur utvecklingsmedlen har använts, som är strukturerad utifrån de sex områden som de avsåg att stärka och som listas ovan.

Socialtjänstens långsiktiga, strukturerade och samordnade arbete mot våld i nära relation och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn

Ett stort antal stadsdelsnämnder har genomfört utbildningsinsatser och tagit fram och spridit informationsmaterial till allmänheten. Spånga-Tensta har HBTQ-certifierat delar av sin verksamhet. Södermalms behandlare har fått kvalificerad handledning med fokus på våld i nära relationer och våldsutsatta barn och man har bekostat utbildning i programmet Mentor i våldsprevention

(MVP) för en polis, i syfte att starta upp samverkan mellan socialtjänst och polis i det långsiktigt våldsförebyggande arbetet. Hässelby-Vällingby anställde en person under en period för att frigöra tid för ordinarie medarbetare att jobba i förvaltningens jourlägenheter med kvalitativt stöd till våldsutsatta kvinnor, med utarbetande av nya rutiner tillsammans med enheten för barn och unga, med samtalsgrupper samt för utbildning av medarbetare. Flera förvaltningar har utvecklat sina rutiner, däribland Älvsjö och Norrmalm, och de sistnämnda har också gjort en processkartläggning för ärendehantering mellan relationsvårdshandläggare och familjeenheten. Enskede-Årsta-Vantör har utvecklat sitt arbete med partnerkontakt när våldsutövare genomgår behandling. De har även informerat polis, kyrkan och skolor om var de kan hänvisa invånare som lever med våld som behöver hjälp. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har bland annat anordnat en temadag för relationsvårdshandläggare och barn och ungdomsenheten, kring barn i skyddat boende, samt information till invånare och samverkansaktörer såsom polis och mödravårdscentral. Östermalms stadsdelsnämnd har bland annat gjort studiebesök hos andra kommuner. Hela enheten för hemlösa har genomgått utbildning om våld i nära relationer.

Verksamheters möjligheter att efterleva gällande regelverk, ha tillgång till aktuell kunskap och kunna använda verksamma metoder inom området eller på annat sätt kvalitetsutveckla sitt arbete

Nästan alla stadsdelsnämnder har deltagit i utbildningar i olika bedömningsinstrument och metoder, exempelvis FREDA, PATRIARK, Trappan och motiverande samtal (MI). Många har också redovisat att medarbetare har genomgått Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) grundläggande webbutbildning om våld i nära relationer.

Socialtjänstens arbete med kunskapen om och spridningen av verksamma metoder för att identifiera och ge ändamålsenligt stöd till barn som har eller riskerar att utsättas för våld

Enskede-Årsta-Vantör har samarbetat i olika forum för chefer och medarbetare för att uppmärksamma barn som utsatts för våld eller lever i familjer med våld. De arbetar systematiskt med Signs of Safety och erbjuder insatser för att ge föräldrar redskap som motverkar våld mot barn. Barn erbjuds Trappan- eller "här och nu"-samtal. Man upplever att ökad kunskap om trauma har varit gynnsamt för att kunna erbjuda effektiva behandlingsinsatser. Medarbetare har gått utbildning i Trappansamtal, vilket man även gjort i Farsta stadsdelsnämnd. På Östermalm har förskolorna arbetat med temat "Barn som far illa. Signaler - hur agerar vi". Ledningen i

förskolor har utbildat ansvariga förskollärare och en krisgrupp om våld i nära relationer och hur de ska arbeta med barn som upplever detta. Fältassistenterna har utbildats i stadens program "Respekt och självrespekt". Ungdomsmottagningens medarbetare frågar besökarna specifikt om fysiskt, psykiskt, sexuellt och digitalt våld för att ge stöd. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har skapat en samverkansgrupp där medarbetare och chefer från relationsvårdsteam och enheten för barn och unga träffas en gång per månad.

Socialtjänstens arbete med det universellt och selektivt förebyggande arbetet samt insatser för att nå våldsutövare
Farsta stadsdelsnämnd har arbetat med informationsspridning, stöd till nyanlända och inom ramen för projektet "Stadsdelsmammor". Inom Södermalms stadsdelsnämnd har fyra medarbetare från sociala avdelningen, tillsammans med en ungdomspolis från stadsdelsområdet, genomgått en MVP-utbildning. Sociala avdelningen driver också ett våldsförebyggande pilotprojekt i samverkan med förskoleavdelningen, som syftar till att tillsammans med två pilotförskolor ta fram en modell för hur man kan arbeta våldsförebyggande i förskolan. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anordnade en våldsförebyggande vecka under hösten, riktad till invånare i stadsdelen, med bland annat seminarier och filmvisning. Enskede-Årsta-Vantör har i samverkan med två församlingar erbjudit familjer, som har gått i behandling för att det har förekommit våld, kontakt med församlingarna i syfte att stärka familjens nätverk och ingå i en gemenskap.

Inom Östermalms stadsdelsnämnd har en socialsekreterare genomgått kompetensutveckling med fokus på att motivera våldsutövare att ta emot stöd och förändra sitt beteende. Relationsvårdscentrum Sydost, som drivs i samverkan mellan Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsnämnder, har under året arbetat med att integrera Allan Wade's responsbaserade modell i arbetet med grupper för våldsutövande personer. Man har även utvecklat en gruppbehandling med män/pappor som i tingsrätten har dömts till övervakat umgänge med sina barn.

Flera stadsdelsnämnder, däribland Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck, har genomgått olika utbildningar för att arbeta med våldsutövare. Det handlar bland annat om MI, KBT och Alternativ till våld (ATV). Skärholmen har utarbetat en rutin tillsammans med enheten för barn och ungdom, där relationsvårdshandläggare bjuds in till möte med klienten tillsammans med barn och ungdom, när det har förekommit våld i familjen. Syftet är att informera om det stöd den enskilde kan få från relationsvårdsteamet och motivera våldsutövare att söka hjälp.

Socialtjänstens arbete med verksamma metoder och insatser anpassade till behoven hos särskilt utsatta grupper

I Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har man genomgått HBTQ-certifiering och studerat bedömningsinstrument utifrån ett normkritiskt perspektiv vilket lett till anpassningar av instrumenten. I Rinkeby-Kista har man kartlagt hur utredningsarbetet bedrivits hittills och genom metodutveckling förbättrat det. I Älvsjö har alla socialsekreterare inom myndighetsutövning genomgått utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck vilket även medarbetarna i Enskede-Årsta-Vantör har fördjupat sina kunskaper om. Där har behandlarna även arbetat med tema hur man kan fråga om könsstämpning.

Socialtjänstens arbete med kunskap om och insatser för kvinnor och män som utsätts för våld eller på annat sätt riskerar att fara illa i samband med prostitution och människohandel för sexuella ändamål

Endast en stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby, har uppgett att de har utvecklat sin kunskap och sitt arbete med personer som riskerar att fara illa i samband med prostitution och människohandel för sexuella ändamål. De genomförde under sin våldspreventiva vecka en föreläsning om prostitution.

Utvärdering

Vissa stadsdelsnämnder har utvärderat sitt arbete mot våld i nära relationer. Relationsvårdscentrum Sydosts verksamhet har utvärderats av en forskare på uppdrag av ansvariga stadsdelsnämnder. Flera andra stadsdelsnämnder har utvärderat sitt arbete i större eller mindre omfattning internt. Det kan exempelvis bestå av egenutvärdering i verksamhetsberättelsen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner denna redovisning av användningen av utvecklingsmedel inom området våld i nära relationer år 2017.